

Visitatie lidscholen Nederlandse Dalton Vereniging

Visitatieverslag VO

Zie handleiding visitatie lidscholen
(Gebaseerd op Toetsingskader Erkenning Daltoninstellingen)

Naam school	SG Nelson Mandela
Adres	Flevostraat 247
Postcode en plaats	1442 PX Purmerend
E-mailadres school	mandela@psg.nl
Telefoonnummer school	0299-413942
Directeur	René Visser
Teamleiders	Regina de Vries en Steven Appels
Daltoncoördinator	Daltoncommissie
Aantal klassen	17
Aantal leerlingen	435
Schoolsoort/afdelingen	m/h in leerjaar 1 en mavo in leerjaar 1 t/m 4.
Aantal leraren	34
In bezit van Daltoncertificaat	20
Bezig met Daltoncursus	Geen
Nevenvestigingen	Nee
Stand van zaken inspectie	Basisarrangement
Visitatieteam	
Voorzitter	
Leden	
Datum visitatie	6 maart 2019
Soort visitatie	4-jaarlijkse visitatie voor een verlenging
(besluit vorige visitatie)	licentieverlenging

Commissies visitatie PO en VO
Nederlandse Dalton Vereniging
Bezuidenhoutseweg 251-253
2594 AM Den Haag
Tel. 070 - 331 52 81
bestuursbureau@dalton.nl

aanbevelingen

aanbeveling 1.

Borging.

In het concept-schoolplan 2014-2018 wordt gesproken van “een herijking van dalton: doen we de dingen nog wel goed?” Formuleer een meer uitgewerkte visie op daltononderwijs in relatie tot de schooleigen kernwaarden die door de schoolleiding en docenten wordt gedeeld en stel een DaltonOntwikkelPlan op met richtinggevendende doelen voor de komende vier jaar. Denk daarna na over de rol van de daltoncoördinator en de coach in relatie tot de gedeelde verantwoordelijkheid van de docenten.

evaluatie school

De eerste 2 jaar na de vorige visitatie hebben in het teken gestaan van herbezinning. In de eerste plaats op het gebied van ons onderwijsconcept (Dalton?) en op de tweede plaats organisatorisch (verandering in directiestructuur). Na deze herbezinning hebben we in volle overtuiging de ontwikkeling van ons daltononderwijs opgepakt. Een mooi voorbeeld hiervan is ons concept-schoolplan. Dit zien we ook terug in onze VOP's (= vakgroepontwikkelplan). De rol van de daltoncoördinator is duidelijk van onderaf opgepakt. We hebben na de vorige visitatie een Dalton denktank gehad met collega's die zich voornamelijk met 2 gebieden hebben beziggehouden; visie en missie en inrichting gebouw. Een resultaat hiervan is dat we een permanente daltoncommissie hebben die wekelijks vergadert. Deze commissie is zo ingericht dat er wordt gewerkt met een roulerende bezetting. Dit betekent dat er ieder jaar collega's uit deze commissie gaan en er nieuwe collega's aanschuiven. Op deze manier wordt Dalton breed gedragen zonder afbreuk te doen aan kwaliteit, continuïteit, rendement en borging.

bevindingen visitatieteam

De schoolleiding heeft ons geïnformeerd over de ontwikkelingen van de afgelopen 4 jaar. Het wordt als turbulente fase getypeerd, waarbij er gewerkt gaat worden met een nieuwe directiestructuur. S.G. Nelson Mandela heeft direct na de visitatie in 2015 in een identiteitscrisis gezeten; hetgeen heeft geleid tot een herijking van dalton. In teamgesprekken is de meerwaarde van dalton aangetoond en is een daltondenktank gestart. Deze is later omgezet in de daltoncommissie, die wekelijks bij elkaar komt. De medewerkers zagen veel voordelen in een doorstart van daltononderwijs en deelden alle kernwaarden als uitgangspunten voor het onderwijs op de SG Nelson Mandela.

De school is druk bezig en benoemt als prioriteit het samenstellen van een daltonwijzer, waarin uitgelegd wordt het waarom, hoe en wat van daltononderwijs. We kunnen stellen dat nu regelmatig gereflecteerd wordt op de daltonwerkwijze en dat dalton geïntegreerd wordt in de lessen.

aanbeveling 2. .

Verantwoordelijkheid en vertrouwen.

De school heeft een sterk gestructureerd kader waarbinnen leerlingen beperkte keuzemogelijkheden hebben. Het is juist de leerling die verantwoordelijkheid moet leren dragen voor de planning en de uitvoering van het taakwerk. Kan de docent meer maatwerk toepassen, ook in het loslaten van zijn leerlingen? Beschrijf hoe de leerling zelfstandig en zelfverantwoordelijk kan leren en welk maatwerk van de docent daarbij past.

evaluatie school

In de afgelopen jaren hebben de docenten zich geschoold in differentiatie en is maatwerk ook aan de orde gekomen. Docenten kunnen, meer en beter dan een aantal jaar geleden, leerlingen zelf de verantwoordelijkheid laten nemen voor hun werk. Dit komt ook in de VOP's tot uiting. In de lessen zie je ook dat er tijd en ruimte is om maatwerk te leveren aan bepaalde leerlingen. De docenten zijn geschoold in het werken met 3 instructiegroepen: de leerlingen die weinig of geen instructie nodig hebben, de midden-groep en de leerlingen die een verlengde instructie nodig hebben. De schoolbrede inbedding moet nog verder geborgd worden. Zie concept-schoolplan, punt DaltonWerkwijzer.

bevindingen visitatieteam

De school noemt differentiatie en maatwerk. Er wordt niet expliciet aangegeven welke vormen van differentiatie zichtbaar zijn. Verschil in tempo is in de praktijk gezien. Wel wordt aangegeven dat er 3 instructiegroepen zijn, die volgens de zogenaamde basis-, herhalings- en verrijkingsstof (BHV) methodiek werken. De schoolleiding geeft aan dat differentiatie nog verder geborgd moet worden.

aanbeveling 3.

Zelfstandigheid.

1. Alle docenten maken voor de leerlingen in Magister een studiewijzer en zetten het werk in de digitale agenda van de leerlingen. Er zijn verschillen in de inhoud van de studiewijzer. Het zou goed zijn als een studiewijzer zich ontwikkelt van een spoorboekje naar een studiewijzer die leerlingen de mogelijkheid biedt te plannen. Stel schoolbreed een formaat voor de studiewijzer vast waarin een aantal leerfuncties zijn gewaarborgd zoals:
 - Oriëntatie op leerinhoud en leer(stof)doelen;
 - Informatie over tijdsindsinvestering ("time on task"), (diagnostische) toetsing, beoordelingscriteria
 - Informatie over keuzemogelijkheden, differentiatie. Hoe wordt er rekening gehouden met verschillen in niveau (bijv. m.b.v. een diagnostische instaptoets?)
 - Rolverdeling van het werk: leerling- en docentenactiviteiten, samenwerkingsopdrachten.
2. Het 75-minuten rooster biedt kansen om leerlingen hun werk zelfstandig te maken. Het zou goed zijn als er voldoende afwisseling is in de lessen.

3. Hoe ziet de leerlijn zelfstandigheid er uit van klas 1 naar klas 4?

evaluatie school

Op docentniveau heeft onze school een ontwikkeling doorgemaakt. Dit is zichtbaar in de studiewijzer en de basis lesstructuur. De studiewijzers zijn meer opgesteld vanuit leerlingperspectief. Onze basis lesstructuur (zie bijlage) gaat voor docenten uit van: programma op het bord, minimaal 3 verschillende werkvormen, differentiatie, een blok zelfstandig werken en reflectie. Het begin van de leerlijn zelfstandigheid is gemaakt door de borging in de basis lesstructuur. De uitdieping van de borging per leerjaar moet worden vormgegeven in de DaltonWerkwijzer.

bevindingen visitatieteam

De studiewijzers zijn verder ontwikkeld en er is een lesstructuur gemaakt. Van binnenkomst naar reflectie aan het einde van de les, waarbij teruggekeken wordt en gepland wordt. Leerlingen ervaren de lesstructuur niet bij iedere docent. Ook de effectiviteit van het daltonuur is niet overal gelijk. Soms is er tijd nodig om zelfstandig te kunnen starten.

We hebben niet gezien dat de leerlijn zelfstandigheid in competenties of rubrics is uitgewerkt. De schoolleiding geeft aan dat een begin is gemaakt De les bevat minimaal 3 verschillende werkvormen. Dit hebben we niet in de bezochte lessen gezien.

aanbeveling 4.

Samenwerking.

Het ontwikkelen van samenwerkingsopdrachten is op dit moment nog docentafhankelijk. Formuleer een leerlijn "samenwerking" (klas 1 t/m 4) die door het team gedragen wordt en zet een traject in dat alle secties/docenten deze leerlijn als uitgangspunt gebruiken bij hun lessen en het samenstellen van de studiewijzers.

De uitwisseling van goede samenwerkingsvormen als "daltonstandaard" kan nog meer gestructureerd worden.

evaluatie school

We hebben de afgelopen jaren ingezet op een betere Dalton samenwerking tussen docent en leerling. Dit is geborgd in de basis lesstructuur. Op dit moment is de kernwaarde samenwerking verder ontwikkeld dan 4 jaar geleden. Er is een gedeeld begrip over wat samenwerken is en hoe je leerlingen hiervan bewust maakt. Zo kunnen docenten in de les de leerlingen beter in de rol zetten die een samenwerking vereist. Hierbij valt niet alleen te denken aan het basale samenwerken, maar het vooraf bepalen wie en wat je nodig hebt en wat het doel is van de samenwerking. De borging van de leerlijn moet nog plaatsvinden in de DaltonWerkwijzer.

bevindingen visitatieteam

De school geeft aan dat samenwerking wordt geborgd in de basislesstructuur. We zien dit niet als zodanig benoemd en kunnen ons voorstellen dat bedoeld wordt dat dit bij het werken aan de taak kan plaatsvinden. Een opbouw (leer- en ontwikkellijn) zien we niet en we gaan ervan uit dat dit uitgewerkt gaat worden in de DaltonWerkwijzer.

aanbeveling 5..

Reflectie.

Docentenniveau: er worden enquêtes gehouden onder leerlingen, die worden betrokken in de gesprekkencyclus met de schoolleiding. Maar reflectie is ook kijken wat beter of anders kan in de eigen lessen d.m.v. het leren van collega's. Er is een start gemaakt met het werken in duo's. De school biedt o.i. een ideaal werkklimaat waarin docenten met elkaar hun eigen professionaliteit verder kunnen en durven ontwikkelen met ondersteuning van de interne coach.

Leerlingniveau: de basisstructuur voor reflectie is aanwezig. Leerlingen worden uitgenodigd om in het gesprek met ouders en mentor aanwezig te zijn. Maar reflectie is meer dan het evalueren van de resultaten. Het visitatieteam heeft geen reflectie-instrumenten van leerlingen gezien op de daltondoelstellingen. Maak hiermee een start in klas 1 en bouw dit verder uit naar de bovenbouw.

evaluatie school

De reflectie zit bij ons geborgd in de basis lesstructuur (zie bijlage). Dit betekent dat er in alle lessen bewust wordt teruggeblikt en vooruit wordt gekeken. Dit gaat in onze lessen veel verder dan alleen het reflecteren op resultaten. Die stap hebben we de afgelopen jaren zeker gemaakt. In de bijlagen een aantal voorbeelden van reflectieformulieren die wij gebruiken.

Voor de reflectie vinden wij dat we op een aantal niveaus deze kernwaarde goed geborgd hebben. Op het niveau van de sectie/docent is het in orde. Op school- en leerlingniveau brengen we nog een verdere verdieping aan in de DaltonWerkwijzer.

bevindingen visitatieteam

In de basislesstructuur is reflectie aan het eind van de les opgenomen. Dit vindt dus plaats in elke les. We hebben dit nog niet in alle lessen gezien. Wel heeft het visitatieteam verschillende voorbeelden van reflectie (reflectieformulieren) gezien. De school gaat verdere verdieping in de DaltonWerkwijzer van reflectie aanbrenge.

Verantwoordelijkheid

Indicatoren op leerlingniveau

1.1	De leerling neemt verantwoordelijkheid voor de verwerking van zijn taak.
1.2	De leerling legt waar nodig verantwoording af aan zijn leraren, zijn medeleerlingen en zijn ouders over de verwerking van zijn taak.
1.3	De leerling is actief betrokken bij zijn eigen (leer)werk.
1.4	De leerling draagt zorg voor zijn leeromgeving.

evaluatie school

Binnen onze lessen die 75 minuten duren, is ruim voldoende tijd voor de leerlingen om te werken aan de taken. Leerlingen verantwoorden zich over hun taken aan hun docenten tijdens de lessen. De leerlingen verantwoorden zich 2 keer per jaar tegenover hun ouders en hun mentor tijdens een 10-minuten gesprek over de taken en de resultaten. De docent gebruiken hiervoor de kennis en vaardigheden die zij hebben opgedaan tijdens de leergangen Docent&Coaching. Voor het afleggen van de verantwoording tegenover ouders en mentor in het examenjaar, gebruik een leerling het perspectiefplan. Hierin bereiden zij zichzelf voor op het gesprek. Bij het vak Nederlands wordt met behulp van de doorlopende leerlijn en de studiewijzer bevorderd dat de leerlingen zelf verantwoordelijk zijn voor eigen leerwerk. Bij het vak aardrijkskunde wordt de bonuskaart uitgedeeld. De leerlingen leggen bij de docent verantwoording af over hun keuzes.

bevindingen visitatieteam

De leerlingen werken met studiewijzers waarin de doelen en opdrachten staan beschreven. De leerling zelf is verantwoordelijk om deze taak binnen de gestelde tijd uit te voeren. De vakdocent is zelf verantwoordelijk om de voortgang te monitoren met de leerlingen. Wat opvalt is dat veel leerlingen teruggeven dat ze de kwaliteit van een aantal lessen niet ok vinden. De docenten leggen niet uit. De verantwoordelijkheid om 75 minuten zelfstandig te werken achter de ipad ligt te veel bij de leerling. De school beschikt over prachtige studiepleinen die sporadisch worden gebruikt. Tijdens lessen zijn veel deuren van lokalen gesloten en is er voor de leerlingen geen mogelijkheid om een rustige, danwel samenwerkplek te zoeken in de school. In pauzes en tijdens tussenuren zijn die niet toegankelijk voor de leerlingen. De leerlingen geven aan behoefte te hebben aan een "eigen" plek in de school. ze zouden die verantwoordelijkheid aan kunnen. In de bezochte lessen valt op er een spanningsveld zit tussen loslaten en verantwoordelijkheid geven en aan de andere kant sturing en controle.

Mooi is dat leerlingen zelf de regie voeren over het 10-minutengesprek. Docenten geven aan dat dit echt werkt en dat ze graag zouden zien dat dit wordt uitgebouwd.

Indicatoren op leraarniveau

1.5	De leraar kan loslaten en schenkt vertrouwen aan zijn leerlingen. Hij biedt hiervoor een kader waarbinnen de leerlingen hun eigen leerproces kunnen vormgeven.
1.6	De leraar houdt rekening met verschillen en creëert maatwerk dat zichtbaar is in de taakhoud.
1.7	De leraar begeleidt zijn leerlingen en geeft waar nodig sturing, op zo'n manier dat de leerlingen zich vaardigheden eigen kunnen maken om de leerdoelen te behalen en de taak te kunnen volbrengen.

evaluatie school

Het loslaten lukt bij de ene docent beter dan bij de andere. Het kader blijft altijd de studieplanner. Een voorbeeld hiervan is het planningsformulier van de PTA-boost. Een voorbeeld wordt bijgevoegd. Met behulp van dit formulier komt er een bewustwording bij de leerlingen tot stand. De mate van eigen sturing wordt hierdoor groter. De docenten zijn bij ons op school getraind in differentiatie. Tijdens lessen wordt sowieso al gebruik gemaakt van een differentiatie in de uitlegfase. Naarmate de leerlingen langer op school zitten, wordt de mate van eigen sturing groter. Een aantal docenten geeft buiten de lessen om ook een passende begeleiding aan de leerlingen om recht te doen aan maatwerk. In een deel van de les wordt een leerling meer coachend begeleid door een docent. Dit is ook in onze lesstructuur (zie bijlage) aangegeven.

bevindingen visitatieteam

De gesproken docenten hebben een grote commitment voor het daltonwerkwijze. Ze vinden het prettig dat de schoolleiding (teamleiders) faciliterend werken (scholing). Wel geven ze aan dat de verantwoordelijkheid voor het daltongehalte in de lessen in ontwikkeling is.

Indicatoren op schoolniveau

1.8	Op de school heerst een cultuur van vertrouwen.
1.9	Leraren en overige medewerkers kunnen omgaan met verantwoordelijkheid en het aangeven van grenzen.
1.10	Leraren en overige medewerkers komen de afspraken na.

1.11	De brede algemene vorming van leerlingen is richtinggevend.
1.12	Het onderwijs wordt gegeven in een lerende organisatie waar leerlingen en leerkrachten zich kunnen ontwikkelen naar hun mogelijkheden.

evaluatie school

Je kunt binnen onze school zien dat er vertrouwen is in de medewerkers en de leerlingen. Zo nemen sommige collega's het voortouw in de organisatie van bepaalde schoolactiviteiten. Deze collega's krijgen het vertrouwen om dit te doen en vervolgens leggen zij verantwoording af over hun werk bij de schoolleiding. Veel docenten nemen hun verantwoordelijkheid, maar er is nog ruimte voor verbetering. Bij leerlingen is dit ook goed zichtbaar. Zo worden leerlingen ingezet bij presentaties die over de school worden gegeven. Zij zijn immers de beste ambassadeurs van ons onderwijs. Als school hebben wij al veel aandacht voor de brede algemene vorming. De mogelijkheden voor een lerende organisatie worden geboden.

bevindingen visitatieteam

Op schoolniveau merk je dat de schoolleiding hard werkt om alle processen te faciliteren. Dat wordt ook gezien en gewaardeerd door de docenten. Wat hierdoor echter ontstaat is dat de ontwikkelkracht dat in het team zit niet ten volste benut wordt. De schoolleiding neemt zelf teveel initiatieven en haalt verantwoordelijkheden weg bij de docenten. (vb. vaste lesstructuur). Daarnaast is het aan de schoolleiding om het mogelijk te maken dat leerlingen meer vrijheden krijgen en zich daardoor wellicht meer verbonden en betrokken gaan voelen bij hun school. (vb. openstellen studieruimtes. en eigen ruimte in de pauzes.)

Zelfstandigheid

Indicatoren op leerlingniveau

2.1	De leerling neemt zelf initiatieven om zijn leerdoelen te bereiken.
2.2	De leerling vraagt hulp van anderen en helpt anderen als zij hem/ haar om hulp vragen.
2.3	De leerling bepaalt mede hoe (werkvorm, tempo, plaats, tijd) hij/zij werkt aan de gestelde doelen.
2.4	De leerling kan omgaan met uitgestelde aandacht.
2.5	De leerling krijgt de gelegenheid het gemaakte werk zelfstandig na te kijken.

evaluatie school

Er is binnen onze reguliere lessen en tijdens de daltonuren voldoende ruimte en tijd voor leerlingen om zelfstandig te werken en om zelf initiatieven daartoe te nemen. Hierin zien we dat veel leerlingen dit doen. Het gebruik van de studieplanners binnen Magister is hiervoor een onontbeerlijk document. De leerlingen helpen elkaar in de lessen en hebben binnen het blok zelfstandig werken daar weinig hulp van de docent voor nodig. Er is binnen onze lesstructuur altijd tijd om in het eigen tempo te werken. Een leerling kan soms ook op één van de studiepleinen aan het werk aan de hand van het werk in de studieplanners. Veel leerlingen werken op school aan de taak als het maakwerk betreft. In algemene zin werken de leerlingen thuis aan het leerwerk. Veel leerlingen hebben moeite met het omgaan met uitgestelde aandacht. Bij meerdere vakken is het mogelijk om het gemaakte werk zelfstandig na te kijken.

bevindingen visitatieteam

Er wordt vanwege de 75 minuten les vaak zelfstandig gewerkt: de lesstructuur was duidelijk zichtbaar in sommige bezochte lessen. Leerlingen geven aan grote delen van hun taken in de lessen en daltonuren af te kunnen krijgen - er wordt duidelijk ruimte geboden om deze daltonvaardigheid tot ontplooiing te brengen. Zij geven aan dat dit een groot verschil is met andere scholen in de buurt - er wordt op NM de kans gegeven om "huiswerkvrij" te zijn.

Indicatoren op leraarniveau

2.6	De leraar creëert de randvoorwaarden (taakgerichte werksfeer, organisatie, opdrachten/taken, materialen) die de leerlingen in staat stellen zelfstandig
-----	---

	te kunnen werken, zodat zij in hun eigen tempo en op hun eigen wijze kunnen leren.
2.7	De leraar stimuleert leerlingen initiatieven te nemen en te tonen.
2.8	De leraar biedt ruim tijd aan leerlingen om zelfstandig te kunnen werken.
2.9	De leraar creëert voor de leerlingen de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.

evaluatie school

De docenten zijn 2 jaar geleden geschoold in het creëren van deze randvoorwaarden. In de lessen zie je een grote mate van taakgerichtheid en de mogelijkheid die aan leerlingen wordt geboden om zelfstandig te kunnen werken. Dit is binnen de leseenheid van 75 minuten ook heel goed mogelijk. Binnen sommige vakken kunnen leerlingen zelfstandig spreekbeurten voorbereiden. Dit gebeurt bij Nederlands en economie. Bij het profielwerkstuk is dit ook zichtbaar. Bij sommige vakken worden leerlingen gestimuleerd om initiatief te nemen. Echter, hier is nog ruimte voor verbetering. Bij ons op school bestaan talentklassen (sportklas, voetbalklas, kunstklas, wetenschapsklas, ICT-klas en Cambridge). Ook wordt er jaarlijks deelgenomen aan de nationale debatwedstrijd.

bevindingen visitatieteam

Er is in de bezochte lessen volgens de lesstructuur gewerkt - hierin staat een blok "zelfstandigheid". Collectief hebben de docenten (het team) de tijdbalk losgelaten van de lesstructuur, dat gaf lucht en ruimte. Docenten zijn positief. Wachtend op de definitieve structuur/schoolleiding (in mei) hebben ze een verlangen naar vervolgstappen. Ze vragen om duidelijke keuze van de schoolleiding in samenwerking met het team. De echte inhoud van deze kernwaarde moet verder uitgewerkt worden.

Indicatoren op schoolniveau

2.10	De school creëert voor de leraren en overige medewerkers de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.
2.11	De school stimuleert leraren en overige medewerkers initiatieven te nemen en te tonen.

evaluatie school

Binnen onze school wordt heel regelmatig ruimte gegeven, zodat leraren zich kunnen ontwikkelen en initiatieven kunnen nemen. Sommige collega's kunnen met hun specifieke talent (bijvoorbeeld op ICT-gebied) de andere collega's voorlichten en inspireren. Dit gebeurt zeker tijdens plenaire bijeenkomsten. Een voorbeeld hiervan is dat de school de docenten betrokken heeft bij de invulling van de Nelson Mandela dag.

bevindingen visitatieteam

De school heeft volmondig voor dalton gekozen en stelt dat de daltonkernwaarden waarde toevoegen aan het onderwijs. Er is voor een lesstructuur gekozen waarin zelfstandigheid een integraal deel is. In de daltonuren wordt er ook zelfstandig gewerkt. Er is echter veel ruimte om deze kernwaarde beter te definiëren en een duidelijke gestalte te geven.

Samenwerking

Indicatoren op leerlingniveau

3.1	De leerling benut de gegeven tijd en gelegenheid om te oefenen en zich te bekwamen in samenwerkingsvaardigheden.
3.2	De leerling werkt op respectvolle wijze samen met leraar en medeleerlingen.

evaluatie school

Je ziet dat leerlingen veel samenwerken binnen onze lessen. Dit wordt ook gestimuleerd. Je ziet veel samenwerking in duo's, maar ook in groepjes. Bij vakken als bijvoorbeeld maatschappijkunde en ook LO2 zie je veel samenwerkingsvormen waarbij leerlingen afhankelijk zijn van elkaar. Veel leerlingen kunnen de gegeven tijd voor samenwerking nog beter benutten. Tussen docenten en leerlingen is vaak een zeer goede samenwerking.

bevindingen visitatieteam

In het gesprek met de docenten geven de docenten aan: er zijn allerlei gradaties in samenwerken. Het gaat om bv check in duo's. In Engels zit het in de methode ingebakken. We hebben een goed voorbeeld van samenwerkend leren gezien en een leerling heeft een voorbeeld van samenwerkend leren benoemd:

- In de les maatschappijkunde hebben we een PTA boost gezien. Dat is een mooi voorbeeld van samenwerking (en effectiviteit!). De docent heeft kort iets uitgelegd over politieke stromingen. De leerlingen overleggen met elkaar over onderwerpen van het PTA dat de week daarop wordt getoetst. Er is samenwerking tussen leerlingen onderling en tussen leerlingen en docent.
- In het gesprek met de leerlingen komt een succesvol samenwerkingsproject naar voren: Duits project in dalton. In een groepje gingen de leerlingen zelf een film maken. De leerling heeft de film gemaakt over het NM, over dalton. docenten geïnterviewd. Hij heeft geleerd dat je het werk goed verdeelt, als je iedereen een deel geeft, dan kan iedereen zijn eigen creativiteit erin zetten en dan wordt het eindresultaat veel beter.

Indicatoren op leraarniveau

3.3	De leraar werkt op respectvolle wijze samen met collega's en leerlingen.
3.4	De leraar geeft samen met collega's vorm aan de taak of leertaken, zoals deze in de school zijn afgesproken.
3.5	De leraar kan verschillende vormen en niveaus van samenwerken toepassen.
3.6	De leraar schept een pedagogisch veilig klimaat voor samenwerking met de leerlingen en tussen de leerlingen onderling.

evaluatie school

Op onze school gaan we respectvol met elkaar om, docenten helpen elkaar en durven hulp te vragen. Discussies tussen collega's zijn veelal constructief. Met de leerlingen zie je dit ook. Binnen de secties worden de taken besproken en geborgd in het VOP (= vakgroep ontwikkel plan). De docenten zijn in staat om verschillende vormen en niveaus van samenwerken toe te passen. Een voorbeeld hiervan is het film-project bij het vak Duits. Tijdens dit project werken de leerlingen onderling samen en ook met docenten om een bruikbaar filmpje op te kunnen nemen. Dit illustreert de manier waarop dit bij ons op school gebeurt heel goed. De docenten vinden het bij ons op school vanzelfsprekend om samen te werken en doen dat op verschillende niveaus. Tijdens studiemiddagen wordt dit expliciet gedaan.

bevindingen visitatieteam

De docent maatschappijkunde is in het kader van het regionale overleg HAAAP bij een andere school in de regio geweest om te leren. In het gesprek met de docenten komt naar voren dat de schoolleiding (Regina en Steven) goed luistert naar het team. Daarnaast pakken docenten en schoolleiding samen stap voor stap alles op en de communicatie is hierin heel helder.

Indicatoren op schoolniveau

3.7	De school is een leefgemeenschap waarbinnen leerlingen, leraren en overige medewerkers op een zichtbare wijze samen leven en werken.
3.8	De school is een leerplek waar leerlingen en leraren al samenwerkend van en met elkaar leren.
3.9	De school is een veilige oefenplek voor democratisering en socialisering.

evaluatie school

We zijn een kleine school waar we nauw met elkaar samen werken en samenwerken. Veel secties bestaan ook maar uit een klein aantal mensen waarbij de lijnen heel kort zijn. Een mooi voorbeeld van het "van en met elkaar leren" is het gebruik van de ICT-middelen. Een aantal experts helpt elkaar. Het klimaat op

school is veilig genoeg om bij elkaar binnen te lopen om op die manier te leren. De deuren staan vaker open dan dicht en er is een rustige werksfeer. De inrichting van het studieplein nodigt uit om samen te werken.

bevindingen visitatieteam

De basislesstructuur is het resultaat van de gesprekken met de docenten en de leerlingen.

Er zijn heel veel plannen, heel veel speerpunten. Het concept schoolplan is aangepast. Er is met het hele team gesproken over prioritering. Dat is: daltonwijzer/daltonontwikkeling. Er is een schoolwerkwijzer, die is omgezet in daltonwijzer. Dat is een soort daltonboek. Hierdoor weet iedereen wat hij zij moet gaan doen. Er was niet zoiets voor nieuwe mensen. Daarin wordt beschreven wat er wordt gedaan.

De basislesstructuur is er sinds oktober. Hij moest door alle lagen heen. Steven is ermee begonnen, en het is besproken in het team (34 docenten) en met de leerlingenraad.

Er is regelmatig overleg eens in de 2 weken op dinsdagmiddag. De directie is aanwezig en dat werkt snel. De gesprekken zijn op verschillende niveaus en die zijn vastgelegd in de jaarkalender.

De ouders geven aan dat de school goed luistert naar de ouders en adviezen van hen overneemt.

Reflectie

Indicatoren op leerlingniveau

4.1	De leerling maakt een planning voor zijn taakwerk.
4.2	De leerling stuurt zijn planning bij door de voortgang te overzien.
4.3	De leerling beziet het behaalde eindresultaat kritisch en neemt leerpunten mee naar een volgende planning van zijn taak.
4.4	De leerling reflecteert op zijn eigen gedrag en dat van zijn medeleerlingen.

evaluatie school

We merken dat de mavo leerling het moeilijk vindt het voortgangsproces te overzien. We weten dit vanuit ons trial en error proces van de afgelopen jaren. Er zijn instrumenten geïntroduceerd die de leerling in staat stellen om leerpunten mee te nemen naar een volgende planning van zijn (leer)taak. De studieplanners worden hierbij ondersteunend gebruikt. De vakdocenten zien erop toe dat de leerlingen hun taak binnen de gestelde tijd kunnen maken. De leerlingen krijgen de kans om tijdens instructie en tijdens het nabespreken van de toetsen vragen te stellen. In methodes wordt gebruikt gemaakt van reflectie. In de onderbouw is reflectie meer gericht op sociaal emotioneel welbevinden en in de bovenbouw is het meer gericht op resultaten. Het blijft vanzelfsprekend wel maatwerk per leerling!

De mentor bespreekt het gedrag van de leerlingen en samen reflecteren zij hierop. Ook in de gesprekken tussen ouders, leerling en mentor komt dit onderwerp naar voren.

bevindingen visitatieteam

Reflectie op resultaten vindt in de onderbouw plaats. Leerlingen in hoger jaren ervaren dit niet vaak. Leerlingen van de vierde klas geven aan dat het helemaal is losgelaten.

Leerlingen worden niet veel betrokken bij schoolse zaken. Er zijn klassenvertegenwoordigers maar zij formeren niet een leerlingenraad. Ze geven aan dat belofde bijeenkomsten niet hebben plaatsgevonden. In de vierde klas kennen de kinderen het perspectiefplan. Ze geven aan dat dit gebruikt wordt; van de overige reflectieformulieren hebben zij geen weet. Reflectie vindt vooral plaats via decaannet.nl.

Ze geven aan dat ze vooral op gebied van zelfstandigheid anders zijn dan leerlingen van andere scholen; de andere kernwaarden komen niet of zeer sporadisch in hun beleving voor.

Contacten met mentoren? Als jij laat zien dan je je inzet, dan zullen de mentoren zich voor jou inzetten. Resultaten bespreken komt niet veel aan bod. Leerlingen ervaren dat zij erg geknot worden. Ze mogen maar weinig en ze hebben behoefte aan een plek voor zichzelf. Ze hebben behoefte aan het vertrouwen daar zelfstandig te kunnen zijn en te werken. Leerlingen vragen meer vrijheid om keuzes te maken. De daltonpleinen zouden ze graag willen benutten en ze willen graag over de invulling van het gebruik gehoord worden. Plannen is vooral korte termijnplanning.

Indicatoren op leraarniveau

4.5	De leraar zet verschillende reflectiemethoden in.
4.6	De leraar laat leerlingen reflecteren op de samenwerking.
4.7	De leraar laat leerlingen feedback geven op zijn eigen functioneren.
4.8	De leraar is in staat om kritisch naar zijn werk te kijken en gebruikt evaluatie, reflectie en feedback van anderen om zich verder te ontwikkelen.

evaluatie school

Reflectie staat bij alle docenten duidelijk op het netvlies. Het staat in de lesstructuur en er wordt op verschillende manieren gereflecteerd. Sommige docenten reflecteren uitvoerig na een behandeld hoofdstuk. Andere docenten zorgen voor een reflectie na de toets. Er wordt op het proces en op het product gereflecteerd. Andere docenten reflecteren iedere les kort. Er zijn ook docenten die in een reflectieformulier hun lessen laten beoordelen. Een volgende ontwikkelstap is het maken van een handreiking waarmee docenten de verschillende reflectiemethodes zich eigen kunnen maken. Er zijn aantoonbaar goede voorbeelden waarbij docenten leerlingen laten reflecteren op samenwerking (bijlage M&N). Indicator 4.7: we houden schoolbreed een tevredenheidsonderzoek en docenten vragen individueel feedback. Er zijn dus voorbeelden van good practice. Een volgende ontwikkelstap is het maken van een handreiking, zodat het structureler geborgd wordt. Indicator 4.8: Onze docenten zijn in staat dit te doen.

bevindingen visitatieteam

Docenten geven weer dat dalton van onderaf wordt opgebouwd. Er wordt naar hen geluisterd. Met elkaar wordt gesproken over dalton. Visies worden gedeeld. In het verleden is een docentendenktank gestart. Daaruit heeft zich de daltoncommissie gevormd (op initiatief van docenten). Er is een breed draagvlak voor dalton gegroeid. Er is geïnvesteerd in studiewijzer en vakontwikkelplannen. Daartoe is er overleg geweest en vindt voortdurend overleg plaats. De manier waarop de leerling reflecteert en hoe de docent daarop dient te reageren is sectiebreed vastgelegd. De discussie naar wel of geen dalton is verplaatst naar de hoeveelheid dalton en wat dan wel of niet wordt aangeboden. Door de veranderende schoolstructuur ervaren de docenten dat ze voor eigen inbreng meer ruimte krijgen. De schoolleiding staat achter de keuze dalton/digitaal

en faciliteert impulsen (cursussen zijn binnen de school gehaald, de denktank is omarmd).

Er is nog geen doelgericht onderwijsproces/-concept tot stand gekomen.

Docenten geven aan dat er op het gebied van borging nog een slag te slaan is.

Sectiebreed moet borging worden vastgelegd.

De daltoncommissie heeft nog geen status maar er is wel een goede ontwikkeling zichtbaar. Ze zijn inmiddels een stap verder dan slechts denktank zijn.

Men zou graag meer daltonmomenten in het rooster vinden en men is ontevreden over het terugbrengen van het daltonuur naar 30 minuten. De volgende stap moet bestaan uit het borgen van alle impulsen. Er moet een doorlopende leerlijn daltonvaardigheden ontwikkeld worden.

Indicatoren op schoolniveau

4.9	De school stelt leraren en overige medewerkers in de gelegenheid van en met elkaar te leren.
4.10	De school hanteert een doorgaande lijn m.b.t. reflectie op leerlingniveau.

evaluatie school

4.9 in orde en eerder in de zelfevaluatie omschreven. 4.10 er zijn bouwstenen, maar het gebouw is nog niet af. Tijdens studiemiddagen is er altijd tijd om van en met elkaar te leren. De gesprekken tijdens plenaire bijeenkomsten zijn ook altijd gericht op deze reflectie. 4.10: er zijn bouwstenen, maar het gebouw is nog niet af. Binnen de mentorlessen wordt van leerjaar 1 t/m 4 op een andere manier omgegaan met reflectie op leerlingniveau (zie indicator 4.2 – 4.4).

bevindingen visitatieteam

Visie en missie zijn herijkt. Er is een identiteitscrisis geweest en docenten en leiding hebben zich gebogen over de vraag: "Dalton of geen Dalton?". Uit de teamgesprekken die gevoerd zijn, kwam de wens dalton te blijven. Bij de keuze voor dalton stelde men de vraag: "En hoe nu verder?" Het proces is in samenspraak met docenten opgezet.

De beide directieleden spreken elkaar dagelijks. Ze reflecteren op elkaars handelen; ze zijn beiden de teamleiders van een en hetzelfde team. Met het gehele team is nagedacht over dalton en het bijbehorend proces en er is een prioritering gemaakt. Men heeft als belangrijkste speerpunt de daltonwijzer benoemt. Daar gaat men over in gesprek, andere speerpunten zijn nog niet benoemd.

Effectiviteit

Indicatoren op leerlingniveau

5.1	De leerling behaalt zijn leerdoelen die passen bij zijn persoonlijke ontwikkeling.
5.2	De leerling gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn leertijd.
5.3	De leerling is actief bezig met de taak en maakt efficiënt gebruik van zijn keuzemogelijkheden.

evaluatie school

De meeste leerlingen die binnenkomen zijn mavo-leerling en gemiddeld 90% haalt het diploma en behaalt zijn leerdoelen. Als je door de school loopt en binnenloopt bij lessen, dan bemerk je dat er over het algemeen actief gewerkt wordt door leerlingen. Met een grote regelmaat bespreken de mentor en de vakdocenten de vorderingen van de leerlingen. Je ziet dat leerlingen efficiënt werken om hun doel te bereiken, maar dat op het gebied van verantwoorde keuzes maken er nog winst te behalen valt.

bevindingen visitatieteam

Volgens de leerlingen is dalton: geholpen worden, plannen, zelfstandig werken, samenwerken in tweetallen. Begrippen als effectiviteit en verantwoordelijkheid kennen de leerlingen niet. Vrijheid is zeer beperkt. Op het niveau van de leerlingen staat dalton gelijk aan zelfstandig werken in lessen van 75 minuten. Er is een vaste lesstructuur (de basislesstructuur). De waargenomen lessen zijn heel strak georganiseerd en docentgestuurd: Ik vertel; jij luistert. Dalton (in de vorm van zelfstandig werken) is consequent ingebakken in de lessen. De leerlingen gaan dan aan de slag met hun schoolwerk. Iedere les start met lesdoelen en instructie. De leerlingen gaan vervolgens aan de slag met hun werk volgens de studieplanners: doodstil en alleen. De studiepleinen worden niet gebruikt. Er lijkt weinig vertrouwen in de leerlingen. Er is weinig eigenaarschap. Alle lessen worden afgesloten met een (volgens de structuur) reflectiemoment: hierbij gaat het voornamelijk over de inhoud en niet de werkvorm. De leerdoelen mbt de leerstof worden op deze wijze behaald; de school heeft een basisarrangement van de schoolinspectie. Waar zit echter de toegevoegde waarde van dalton? Samenwerkingsvormen, verantwoordelijkheid geven en nemen? De leerlingen noemen de lessen lang en saai. De effectiviteit van de daltonuren van 30 minuten lijkt laag: Leren voor de toets of huiswerk maken.

Indicatoren op leraarniveau

5.4	De leraar behaalt zijn leerdoelen.
5.5	De leraar gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn lestijd.
5.6	De leraar zorgt voor afwisseling van leeractiviteiten tijdens de les.
5.7	De leraar stemt de instructie en het leerstofaanbod af op de leerbehoeften en leermogelijkheden van zijn leerlingen.
5.8	De leraar daagt leerlingen uit het beste uit zichzelf te halen.
5.9	De leraar geeft leerlingen een uitdagende motiverende taak die past bij het niveau, de interesse en het (werk)tempo van de individuele leerling.
5.10	De leraar analyseert de leerproblemen van leerlingen die de leerdoelen niet halen.

evaluatie school

De docenten hebben de leerdoelen benoemd en geven die aan bij aanvang van de les. Veel docenten behalen hun leerdoelen, maar niet allemaal en niet altijd. Dit wordt gesignaleerd en opgepakt. Je ziet dat de docenten effectief gebruik maken van de 75 minuten die een vakles duurt. In onze lesstructuur zit geborgd dat er een afwisseling van leeractiviteiten is. Met de aandacht voor differentiatie wordt recht gedaan aan de verschillen die er tussen leerlingen zit. Met verschillende opdrachten weten de docenten de leerlingen te boeien. Bij indicator 5.7 hebben we echt een grote stap gemaakt de afgelopen 4 jaar. De combinatie van een uitdagende methode en uitdagende c.q. interactieve werkvormen bevordert zeker de motivatie bij leerlingen. De ene docent slaagt hier beter in dan de andere en er wordt zoveel mogelijk gewerkt met good practices.

Bij indicator 5.10 zijn we gegroeid in het hebben van de benodigde kennis om leerproblemen te signaleren door de docenten. We hebben nog een stap te zetten in het teambreed kunnen analyseren, dit gebeurt nu nog teveel op individueel niveau.

bevindingen visitatieteam

Voor docenten zit de meerwaarde van dalton in de basis lesstructuur, mn in de onderdelen zelfstandig werken en reflectie. De kernwaarden samenwerken en verantwoordelijkheid krijgen minder nadruk al zitten ze wel in de methoden volgens de docenten. Men geeft aan op weg te zijn met dalton maar er is nog veel te doen. De daltoncommissie is ontstaan uit de Dalton Denktank (vanuit docenten) en is dit jaar daltoncommissie geworden. Men heeft zich bezig gehouden met oa dalton nascholingsochtenden om meer draagvlak te krijgen voor dalton, de herinrichting van de studiepleinen en de Vakontwikkeplannen (VOP; hoe kun je dalton toch meer inbedden in de secties?). Trots is men op de vaste lesstructuur: echt dalton. Daardoor is er ook minder huiswerk. Sinds oprichting van de school wordt er gewerkt met 75 minuten lessen; hier is vanuit de visie voor gekozen. Verder is men trots dat de leerlingen veel ruimte krijgen om eigen verantwoordelijkheid te dragen en op de structuur en stevigheid om leerlingen te ondersteunen. vb: PTA boost=

leerling gestuurd vanuit een vraag van de leerling. Maar het resultaat is meer instructie dan wenselijk.

De daltoncommissie is gefaciliteerd in tijd (overlegmoment) maar heeft geen formele status en bevoegdheden.

Het daltonuur is van drie lesuren vorig jaar gewijzigd in 5 maal 30 minuten dit jaar. Veel leerlingen en docenten geven aan dit tekort en niet effectief te vinden.

Er is een diversiteit aan mooie evaluatie-, begeleidings- en reflectieformulieren. Vanuit de schoolleiding is daarin geen sturing; docenten willen ook geen dwingende afspraken hierin. Overigens geven de leerlingen aan dat er vrijwel geen gebruik van gemaakt wordt van de formulieren. De effectiviteit van de begeleiding staat hierdoor onder druk.

Ook op gebied van studiewijzers/planner is er weinig uniformiteit en lijkt elke sectie zijn eigen koers te kunnen varen. Voor leerlingen daardoor wel onoverzichtelijk en verwarrend.

Indicatoren op schoolniveau

5.11	Het onderwijs is door een efficiënte inrichting van tijd, ruimte en middelen doelmatig en gericht op het behalen van de noodzakelijke opbrengsten.
5.12	De school hanteert een doorgaande lijn van de daltoncompetenties van leerlingen en personeel.
5.13	De school biedt leerlingen ondersteuning en/of passende zorg als zij de leerdoelen niet halen.

evaluatie school

Onze school leent zich meer en meer voor goed daltononderwijs door de aanpassingen in ons gebouw. Op basis van analyses van het efficiënt gebruik van tijd, hebben we verleden jaar een aanzienlijke aanpassing gemaakt van ons lesrooster. Qua middelen zetten we de middelen die we binnen onze ScholenGroep tot onze beschikking hebben, efficiënt en doelmatig in.

De doorgaande lijn van de daltoncompetenties is geborgd in het VOP en ook in het formulier van de gesprekkencyclus. De schoolleiding spreekt alle docenten tijdens de gesprekkencyclus en de daltoncompetenties zijn uiteraard altijd onderwerp van gesprek.

Voor wat betreft de zorg zijn de zaken zeer efficiënt geregeld voor onze leerlingen. De mentor is degene die signaleert en die de schakel is met het zorgteam als er zorg nodig is.

bevindingen visitatieteam

De school wordt bottom-up aangestuurd. Docenten hebben een goed beeld van dalton en nemen initiatieven in het ontwikkelen van materiaal en het versterken van de dalton kernwaarden. De docenten kiezen bewust voor dalton, maar de grote diversiteit aan initiatieven en ontwikkelingen zorgt voor een onevenwichtige samenhang. Er is een grote stuwende kracht (bottom-up) maar het lijkt erop dat er te weinig keuzes worden gemaakt zodat initiatieven ook echt geborgd worden in de school. Daardoor ontstaat de indruk van 'los zand'. Er zijn mooie initiatieven en ideeën maar bij onvoldoende borging glijpen deze mooie initiatieven en ideeën

ook snel weer door de hand. Dit werkt een effectieve en doelmatige manier van werken niet in de hand.

In de lessen is er duidelijk een effectieve en doelmatige manier van werken waargenomen. Effectief en doelmatig werken wordt door docenten gezien als; “leerlingen die zelfstandig aan het werk zijn en goed luisteren naar de instructie”. De basisles-structuur in de 75 minuten lessen is frequent waargenomen tijdens de visitatie. Er is binnen de basisles-structuur zichtbaar ruimte voor dalton. Zelfstandigheid en reflectie zijn geborgd in deze structuur en worden frequent toegepast. Daar schuilt ook tevens de kracht en de valkuil. Voor leerlingen is dalton ‘zelfstandigheid’. Dalton als onderwijsconcept is redelijk onbekend bij de leerlingen. Naar dalton kernwaarden als samenwerken, vrijheid en verantwoordelijkheid moest de commissie hard zoeken. In de gesprekken met de leerlingen werden enkele voorbeelden genoemd maar samenwerken als kernwaarde wordt slechts summier toegepast.

Er is op het Nelson Mandela veel ‘ontwikkelkracht’ waargenomen. Het docententeam heeft zeer bewust gekozen voor dalton en dit is tastbaar aanwezig in de school. De leerlingen lijken zich niet bewust te zijn van het dalton onderwijsconcept en de dalton kernwaarden. Ondanks dat de directie heeft aangegeven dat de basisles-structuur tot stand is gekomen met behulp van de leerlingen. Ook de nieuwe indeling van het daltonuur was voor de leerlingen een verrassing. “We kwamen na de vakantie terug en het rooster was aangepast”. De schoolleiding lijkt een bepaalde vorm van dienend leiderschap aan te nemen waarbij de docenten gevolgd worden waar mogelijk en die de grenzen van de organisatie bewaken.

Borging

Indicatoren op schoolniveau

6.1	De school werkt planmatig aan de daltonontwikkeling en beschrijft dit in een daltonbeleidsplan.
6.2	De school geeft aan hoe de daltonontwikkeling wordt aangestuurd, bv. door een daltoncoördinator.
6.3	De school draagt haar daltonidentiteit uit. (schoolgids, website, folders etc.).
6.4	De school heeft daltonscholing in het scholingsplan opgenomen.
6.5	De school benut de daltonmogelijkheden van het gebouw.
6.6	De school enquêteert regelmatig de leraren, de ouders en de leerlingen over de daltonontwikkeling en de kwaliteit van het daltononderwijs.
6.7	De school is actief betrokken bij dalton-regioactiviteiten, waarbinnen zij vertegenwoordigd is.
6.8	De leerlingen worden betrokken bij de daltonontwikkeling van de school.
6.9	De ouders worden betrokken bij het ondersteunen van de daltonontwikkeling van de school.
6.10	Het schoolbestuur ondersteunt de school in haar daltonontwikkeling.

evaluatie school

Zoals al eerder benoemd, staat de daltonontwikkeling zowel in het schoolplan, DaltonWerkwijzer als in de gesprekkencyclus. Door deze laatstgenoemde cyclus goed te doorlopen, verantwoorden alle docenten zich drie keer per jaar bij de schoolleiding op het gebied van Dalton. De daltonontwikkeling wordt geïnitieerd door de daltoncommissie samen met de schoolleiding. Zij vergaderen wekelijks. De daltonidentiteit wordt prominent uitgedragen in de school en op alle websites en (beleids)stukken. In de scholing zit de daltonontwikkeling geborgd.

Tijdens het vaste vergadermoment op dinsdagmiddag wordt structureel tijd ingeruimd op werkgroep- sectie- en teamniveau om te werken aan de daltonontwikkeling.

De leden van de schoolleiding zijn altijd aanwezig bij de regioactiviteiten en de school onderhoudt een goed contact met de Dalton PO-school in Purmerend (= Het Parelhof). De leerlingen worden hierin ook altijd betrokken. Het gaat immers om hen. Een voorbeeld is dat een aantal leerlingen naar een voorlichting is meegegaan met de schoolleiding om te spreken over Dalton op SG Nelson Mandela. De ouders worden hier uiteraard ook bij betrokken. Het PSG bestuur is blij met het feit dat SG Nelson Mandela een daltonschool is en dat er hard wordt gewerkt aan de ontwikkeling van dit onderwijsconcept.

bevindingen visitatieteam

Zie de opmerkingen bij effectiviteit.

Overige opmerkingen school

(nog niet in zelfevaluatie opgenomen, maar wel relevant)

Onderzoeksvragen:

1. Zitten we op de goede weg door te werken met onze basisles-structuur? En zo ja, wat is de volgende stap?
2. Dit jaar zijn we gestart met een tijdseenheid van 30 minuten voor het daltonuur. In voorgaande jaren was dit 60 minuten. We hebben dit gedaan om de daltonuren effectiever te maken. De vraag is of dit ook zo door de leerlingen uit de verschillende leerjaren wordt ervaren.

Uit de gesprekken met leerlingen

Hoe ziet een les er voor jou uit?

- Door het 75 minutenrooster ziet een les er zo uit: je krijgt uitleg en opdrachten. Het is fijn want anders moet ik alles thuis doen.
- Bij sommige docenten werkt het 75-minutenrooster niet goed want die willen de hele tijd praten, maar bij de meeste docenten is er afwisseling.

Wat is dalton voor jou?

- Je wordt in groepen gedeeld: extra uitleg, normale uitleg en zelfstandig werken. Je mag zelf kiezen.
- Je kunt wel keuzes maken. Als je dingen snapt dan mag je dingen doen die je niet snapt. Hoe weet een docent dat? Hij controleert via vragen stellen.
- Bij Nederlands allemaal taken die je moet laten aftekenen. Je moet zelf plannen. als je er hulp bij wil moet je dat wel aangeven.
- Zelfstandig werken, zelf kunnen plannen.
- Je kan zelf een beetje je les indelen. Je hebt het op een rijtje voor jezelf.
- Er is een opbouw van controleren, naar steeds minder. In de 4e is er geen huiswerk of toetsen meer. De leerlingen moeten zelf uitzoeken wanneer de toets is en het zelf voorbereiden. Als je ziek bent geweest gaat dat wel eens mis.
- Docenten zien het als het niet goed gaat. Dan heb je trajectklas en dan word je geholpen. De docenten komen heel vaak bij elkaar en bespreken de leerlingen. Vanuit daar besluiten de docenten welke leerling welke begeleiding nodig heeft. De leerling die het zegt krijgt 2 x per week begeleiding op leren plannen. Als je het zelf aangeeft dan doen de docenten wat voor je. Als je je best doet dan willen ze ook hun best voor jou doen en anders zien ze het wel bij het examen.

Wat kan er beter op het NM als je naar dalton kijkt?

- Meer samenwerken want dat motiveert. Samenwerking is fijn want anderen brengen je op nieuwe ideeën.
- Ik ken meer docenten die niet willen dat je samenwerkt dan dat je wel samenwerkt.
- Vrijheid hangt af van de leraar. Bij de ene mag je met oortjes in zelfstandig werken. De andere leraar wil dat absoluut niet. Je mag wel zelfstandig werken, maar niet op jouw manier.

- Docenten worden snel boos als je dingen niet bij je hebt. De leerling die dat zegt licht toe: ik wil uitleggen dat het samenhangt met mijn situatie met gescheiden ouders en ik moet van de een naar de ander. Er wordt weinig naar je geluisterd.
- Soms heb ik het gevoel dat er nooit naar me wordt geluisterd. Er wordt veel bedreigd.
- Beter was geweest om niet naar 30 maar naar 45 minuten te gaan. 30 minuten is niet genoeg.

Wat is je trots van de school?

1. Daltonuren die je kunt gebruiken
2. Docenten leven echt met je mee met je thuissituatie.
3. Je kan altijd op maandag het 1e uur kiezen wat je leuk vindt. in de 1e en 2e klassen. talentklas. kunstklas, cambridge, voetbal, scienceklas, ict-klas. daar kun je voor kiezen. met sommige van die vakken ga je op kamp.
4. De naam Nelson Mandela past bij de school. De vrijheid krijg je maar je moet het zelf benutten. We doen heel veel met Nelson Mandela; we leren veel over hem

Wat zou je willen veranderen?

1. Communicatie met de leraren
2. Sommige leraren gaan niet met humor om met het blokkeren van de ipad.
3. Het liefst een combi van ipad en boeken
4. We hebben het studieplein met de leerlingen gedaan. Het is wel als reclame op de open dagen ingezet, maar we mogen het niet gebruiken.

Waar zou je de studiepleinen voor willen gebruiken en hoe?

- Voor de pauze. In de aula is het te druk.
- Gebruik het als klasruimte voor leerlingen die samen willen werken.
- Afspreken dat docenten toezicht houden op het studieplein. Kun je ook doen voor de pauzes.
- Of bijvoorbeeld: studiepleinkaarten, toezichthouder
-

Uit de gesprekken met leraren en ondersteunend personeel

Een docent geeft aan dat hij de school fijn vindt. Hij krijgt veel ruimte buiten de lessen om dingen te doen. Filmfestival, naar de 2e kamer. Hij heeft een wisselende mening over 75 minutenrooster. Jammer dat hij de leerlingen maar 1x per week ziet.

Docent lo geeft aan dat In van tevoren moeten inschatten hoe ze gaan presteren op een bepaald onderwerp, hij gaat in gesprek tijdens de oefeningen, vraagt waar ze trots op zijn. Op basis van de vooruitgang en in de reflectie met de In worden de cijfers gegeven.

We vragen de docenten hoe ze de basis lesstructuur ervaren. Het is een handige kapstok; geen wet van meden en perzen. Er zouden eerst zelf vaste tijden aan gegeven worden, maar dat is losgelaten.

de dalton denktank is opgestart door een aantal docenten. Het was niet gefaciliteerd, maar docenten hebben wel de ruimte gekregen. Dat is 2 jaar geleden begonnen. De

daltoncie heeft bv daltonnascholing georganiseerd. De discussie over dalton is gevoerd: de lesstructuur is van onderop gekomen.

wOp de vraag waar de docenten het meest trots op zijn krijgen we als antwoord: De leerlingen krijgen vrij veel ruimte om hun verantwoordelijkheid te dragen, met voldoende steun en structuur als het niet lukt.

Wat is volgens de docenten de belangrijkste stap die de school moet nemen?

- ga dalton borgen, al die mooie initiatieven moeten geborgd worden
- zet in op doorlopende leerlijnen op daltonvaardigheden
- meer faciliteiten en status voor de daltoncommissie

Uit de gesprekken met de schoolleiding

De schoolleiding geeft aan dat in eerste instantie het gesprek werd gevoerd over de meerwaarde en het bestaansrecht van dalton: "Op elke school hebben ze het over samenwerken en zelfstandigheid". Bij ons in het team leefde de vraag: "De kernwaarden leveren ons veel op, maar leveren ze ons wat als dalton op?" Het antwoord op de vraag was dat dalton ons inderdaad veel opleverde. De schoolleiding hoopt dat het visitatieteam dat ook heeft gezien. De schoolleiding ziet dat er eigenaarschap is voor dalton.

De schoolleiding heeft gezegd: we hebben met het hele team gesproken over prioritering. Dat is: daltonwijzer/daltonontwikkeling. Er is een schoolwerkwijzer, die hebben we omgezet in daltonwijzer. Dat is een soort daltonboek. Er was niet zoiets voor nieuwe mensen. Daarin wordt beschreven wat er wordt gedaan.

Uit de gesprekken met ouders

We hebben de ouders de volgende vragen gesteld:

Waarom heb je gekozen voor NM?

- De combinatie van klassikaal en zelfstandig/groepjeswerk is goed. De structuur is goed. Op het Da Vinci is er om de 6 weken een ander rooster. Op het NM weten ouders en leerlingen altijd waar ze aan toe zijn wat het rooster betreft. Talentklassen is heel leuk. De kleinschaligheid is ook belangrijk. De structuur is ook erg belangrijk. Een leerling weet waar hij aan toe is.
- Dalton: ouders worden betrokken en krijgen een taak. 10 minutengesprek is altijd met de ouders. Kinderen krijgen zelfstandigheid maar geen vrijheid. De wereld verandert heel snel. Er wordt heel veel zelfstandigheid vereist en leren samenwerken is ook heel belangrijk.

- Ondersteuning op dyslexiegebied is hier heel erg goed. Begrijpend lezen is hier heel goed geregeld.

Hoe kwam je erachter dat het zo gestructureerd was?

- De leerlingen zijn op vaste tijden uit. Ze hebben blokken. Er zijn geen wisselingen van rooster. Er is een mooie combinatie van ruimte en structuur. De ouders hoorden al deze goede punten via via. Dit wordt niet uitgedragen door de school.

Hoe word je als ouderraad betrokken bij de daltonontwikkeling?

- slagingspercentages en verbeterplan
- daltonposters in de gangen is initiatief van de OR
- maandelijks infoblad voor ouders is geïntroduceerd door de OR.
- Besteding van de ouderbijdrage, bezoek 2e kamer, schaatsen.
- Er wordt goed geluisterd en enthousiast terug gekoppeld.
- De OR heeft geadviseerd om scholenbezoek te organiseren in het baou.
- De oproepen voor nieuwe leden OR werken niet. mensen moeten actief benaderd worden.

Topkwaliteit van NM: betrokkenheid van de docenten bij de leerlingen. Ze weten hoe het zit. Er is oprechte interesse van de docenten en Steven en Regina. Ze zijn heel benaderbaar! Steven en Regina bemiddelen ook goed tussen leerlingen en docenten als dat nodig is. leerlingen voelen zich gehoord door de leiding.

aanbeveling van de ouders:

- **De school doet zichzelf tekort en moet hard gaan werken aan PR. Structuur en ruimte is een goed verkooppunt. Vrijheid binnen kaders werkt heel goed.**
- **Dalton zichtbaar zijn op de website. Dalton is zichtbaarder in de school dan op de website.**
- **De school actief (dalton)basisscholen benaderen in de werving**
- **Luister naar je ouders waar het over PR gaat.**

Uit de gesprekken met het bestuur

naam sectordirecteur: Renee Visser

Er is uitgebreid gesproken over de ontwikkelingen op SG Nelson Mandela in relatie met ontwikkelingen bij Purmerendse Scholengroep.

De dalton-ontwikkelingen van NM worden van harte ondersteund en het bestuur vindt het belangrijk om verschillende vormen van onderwijs aan te kunnen bieden. Men wil graag onderscheidende scholen. Dalton is daar een voorbeeld van en dat zal binnen alle redelijkheid zo blijven.

Gesproken is over het behouden van de daltonlicentie en de certificering van de docenten. Daarvoor is scholing gewenst. Dit moet leiden tot een gedragen daltonontwikkeling door het volledige team.

beoordeling

nr	Beoordelingskader	ontwikkeling	
		O	V
0	Realisering aanbevelingen vorige visitatie*		V
1	Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen	O	
2	Zelfstandigheid		V
3	Samenwerking		V
4	Reflectie		V
5	Effectiviteit- doelmatigheid		V

* niet van toepassing bij licentieverlening

Advies aan het bestuur van de NDV

	Advies	Criteria
	Licentie verlenen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde.
	Over twee jaar versnelde visitatie voor licentieverlening	Twee of meer onvoldoende kernwaarden
	Geen licentie verlenen	Na versnelde visitatie licentieverlening twee of meer onvoldoende kernwaarden
X	Licentie voor vier jaar verlengen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie + borging
	Over twee jaar versnelde visitatie (bij de vierjaarlijkse visitatie)	Twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie + borging
	Licentie intrekken	Na versnelde visitatie twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie + borging

Aanbevelingen die met een plan van aanpak opgenomen worden in de schoolreactie

Aanbeveling	Omschrijving
Nr.1; vrijheid	De schoolleiding heeft per mei 2019 een nieuwe setting: neem regie, geef richting aan de daltonontwikkeling. Bespreek met alle geledingen in de school de vorm en inhoud van een daltonuur. Of besteedt aandacht aan daltontijd. Zorg ervoor dat de leerlingen keuzes kunnen maken waar gewerkt, geleerd of samengewerkt kan worden. Geef hen die vrijheid. Dalton(onderwijs) vindt niet alleen

	<p>plaats in het daltonuur. Dalton is kijken naar kinderen en vooral contact met de leerlingen.</p> <p>De kernwaarde Vrijheid / Verantwoordelijkheid heeft het visitatieteam als onvoldoende beoordeeld. Werk het eigenaarschap van zowel leerlingen als docenten beter uit.</p>
Nr. 2; zelfstandigheid	<p>Zorg ervoor dat leerlingen en docenten beter gebruik (kunnen) maken van de beschikbare middelen (gebouw, leerpleinen, en de mogelijkheden van de leerlingen) en schenk meer vertrouwen aan de leerlingen. Het gebouw heeft 3 leerpleinen en die kunnen veel beter gebruikt worden.</p> <p>Ga naast de kernwaarde zelfstandigheid en reflectie op zoek naar invulling voor de andere kernwaarden (m.n. samenwerken en verantwoordelijkheid).</p>
Nr. 3; samenwerken	<p>Samenwerkend leren komen we hier en daar tegen. Het meeste nog in de vorm van check in duo's. Vanuit de leerlingen kwam het Duits project in dalton naar voren (film maken) naar voren als een zeer geslaagde vorm van samenwerkend leren. De leerling gaf aan dat hij ervoer dat hij door het samenwerken tot een veel beter resultaat kwam als wanneer hij het project in zijn eentje had gedaan. "Als je iedereen een deel geeft kan iedereen zijn eigen creativiteit erin zetten en dan wordt het eindresultaat veel beter". Zoek structureel naar meer kansen voor succesvolle vormen van samenwerkend leren en werk aan de leerlijn samenwerken.</p>
Nr. 4; reflectie	<p>Luister naar de leerlingen. Leerlingen zijn de beste ambassadeurs voor de school en de school kan vragen wat zij nodig hebben om hun onderwijsloopbaan met goed gevolg af te sluiten.</p> <p>Er zouden voor alle kernwaarden gewenst gedrag beschreven worden voor leerlingen, docenten en schoolleiding. Dat kan in de vorm van competenties of rubrics.</p>
Nr. 5; effectiviteit	<p>Zoek naar meer activerende werkvormen.</p> <p>De school is de laatste twee jaar verzand in de organisatiestructuur en moet nu gaan werken aan de inhoud van dalton(onderwijs). Alleen verwijzen naar de lesstructuur is niet voldoende.</p> <p>Geef de daltoncommissie meer body en faciliteiten: een duidelijke en formele rol in de organisatie.</p>
Nr. 6; borging	<p>Nodig in het schooljaar 2020-2021 een aantal 'kritische vrienden' van de scholen van de regio HAAAP uit om te laten zien hoe ver jullie zijn. Het visitatieteam is er van overtuigd dat er potentie aanwezig is en dat dit de komende jaren uitgewerkt kan worden.</p>

slotopmerkingen

We hebben op de SG Nelson Mandela betrokken leerlingen en medewerkers gezien. Er wordt naar hen geluisterd maar zij willen graag meer eigenaarschap en daardoor verantwoordelijkheid.

Er wordt gewerkt met leerdoelen en een leerling zei treffend in dit verband : 'Zonder doel kun je niet scoren'.

Er is een veilig leer- en werkklimaat. Dat vraagt structuur en borging.

De uitstraling naar buiten en naar binnen kan verbeterd worden. De school doet zichzelf op dit punt tekort.

Ondertekening voorzitter visitatieteam

naam	handtekening	datum

Schoolreactie op de visitatie

Overige opmerkingen en ervaringen m.b.t. het verloop van de visitatie. hierbij valt te denken aan: opstelling visiteurs, dagrooster, gevoerde gesprekken, etc.

N.B. Dit zijn opmerkingen *van de school zelf*. Deze opmerkingen kunnen dus afwijken van de "slotopmerkingen" genoemd in het visitatieverslag.

Geachte leden van de visitatiecommissie,

SG Nelson Mandela dankt de commissie voor het bezoek aan onze school. We hebben de visitatie als zeer prettig en collegiaal ervaren.

Het verslag hebben wij met veel interesse gelezen. We herkennen de genoemde punten en we gaan als school de komende 4 jaar aan de slag met de aanbevelingen. In het plan van aanpak kunt u lezen hoe we dit gaan doen.

Daltoncommissie en schoolleiding SG Nelson Mandela.

Plan van aanpak m.b.t. uitwerking aanbevelingen

aanbeveling 1.
(letterlijk overnemen uit
visitatieverslag)

De schoolleiding heeft per mei 2019 een nieuwe setting: neem regie, geef richting aan de daltonontwikkeling.

Bespreek met alle geledingen in de school de vorm en inhoud van een daltonuur. Of besteedt aandacht aan daltontijd. Zorg ervoor dat de leerlingen keuzes kunnen maken waar gewerkt, geleerd of samengewerkt kan worden. Geef hen die vrijheid.

Dalton(onderwijs) vindt niet alleen plaats in het daltonuur. Dalton is kijken naar kinderen en vooral contact met de leerlingen.

De kernwaarde Vrijheid / Verantwoordelijkheid heeft het visitatieteam als onvoldoende beoordeeld. Werk het eigenaarschap van zowel leerlingen als docenten beter uit.

actie

Onderwijs inhoudelijk aanpassen.

uitvoerenden	Teambreed.
tijdvak	Start in september 2019.
scholing/ externe ondersteuning	Wij worden onderwijsinhoudelijk ondersteund door Dalton adviseur J. Keijzer. Deze aanbeveling zit in ons programma met hem.
toelichting	Een zeer terecht punt. We gaan hier m.i.v. het nieuwe schooljaar mee aan de slag.

aanbeveling 2. (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	Zorg ervoor dat leerlingen en docenten beter gebruik (kunnen) maken van de beschikbare middelen (gebouw, leerpleinen, en de mogelijkheden van de leerlingen) en schenk meer vertrouwen aan de leerlingen. Het gebouw heeft 3 leerpleinen en die kunnen veel beter gebruikt worden. Ga naast de kernwaarde zelfstandigheid en reflectie op zoek naar invulling voor de andere kernwaarden (m.n. samenwerken en verantwoordelijkheid).
actie	Schoolbrede aanpak ontwikkelen die recht doet aan de ruimte en de kernwaarden samenwerking en verantwoordelijkheid.
uitvoerenden	Schoolbreed.
tijdvak	Schooljaren 19-20 en 20-21.
scholing/ externe ondersteuning	Met extra ondersteuning van Johan Keijzer.
toelichting	We moeten als school gaan nadenken over differentiatie en samenwerken. We nemen 2 schooljaren om dit nadrukkelijk te gaan ontwikkelen.

aanbeveling 3. (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	Samenwerkend leren komen we hier en daar tegen. Het meeste nog in de vorm van check in duo's. Vanuit de leerlingen kwam het Duits project in dalton naar voren (film maken) naar voren als een zeer geslaagde vorm van samenwerkend leren. De leerling gaf aan dat hij ervoer dat hij door het samenwerken tot een veel beter resultaat kwam als wanneer hij het project in zijn eentje had gedaan. "Als je iedereen een deel geeft kan iedereen zijn eigen creativiteit erin zetten en dan wordt het eindresultaat veel beter". Zoek structureel naar meer kansen voor succesvolle vormen van samenwerkend leren en werk aan de leerlijn samenwerken.
actie	Het samenwerkend leren onderdeel maken van onze doorlopende leerlijn daltonvaardigheden.
uitvoerenden	Secties en individuele docenten die een daltontaak op zich nemen.
tijdvak	Van januari 2020 tot juli 2020.
scholing/ externe ondersteuning	Geen.
toelichting	De secties gaan in het VOP (= vakgroep ontwikkel plan) de kernwaarde beschrijven en uitwerken. De borging komt vervolgens in de Schoolwerkwijzer (= ook daltonwerkwijzer).

aanbeveling 4. (letterlijk overnemen uit visitatieverlag)	Luister naar de leerlingen. Leerlingen zijn de beste ambassadeurs voor de school en de school kan vragen wat zij nodig hebben om hun onderwijsloopbaan met goed gevolg af te sluiten. Er zouden voor alle kernwaarden gewenst gedrag beschreven worden voor leerlingen, docenten en schoolleiding. Dat kan in de vorm van competenties of rubrics.
actie	We gaan de huidige vorm van leerlingbetrokkenheid (= via de klassenvertegenwoordigers) kritisch evalueren. Als dit een aanpassing behoeft, dan wordt dit gerealiseerd.
uitvoerenden	Schoolleiding in samenwerking met mentoren en daltoncommissie.
tijdvak	Schooljaar 19-20.
scholing/ externe ondersteuning	Geen.
toelichting	We moeten op zoek gaan naar een vorm die goed werkt en waarmee de leerlingen zich optimaal gehoord en gezien voelen.

aanbeveling 5. (letterlijk overnemen uit visitatieverlag)	Zoek naar meer activerende werkvormen. De school is de laatste twee jaar verzand in de organisatiestructuur en moet nu gaan werken aan de inhoud van dalton(onderwijs). Alleen verwijzen naar de lesstructuur is niet voldoende. Geef de daltoncommissie meer body en faciliteiten: een duidelijke en formele rol in de organisatie.
actie	Het “leren leren” een prominentere plek geven binnen de gesprekken die wij voeren over ons daltononderwijs. Voorts moet de daltoncommissie duidelijke taken en bevoegdheden krijgen.
uitvoerenden	Daltoncommissie en schoolleiding.
tijdvak	Vanaf september 2019 tot minimaal het einde van het schooljaar.
scholing/ externe ondersteuning	Informatie inwinnen bij daltoncommissies van andere dalton scholen uit ons HAAAP netwerk.
toelichting	Binnen “van en met elkaar leren” kunnen we aan andere dalton scholen vragen hoe zij de daltoncommissie vorm en inhoud hebben gegeven binnen hun school.

Ondertekening school en visitatievoorzitter voor gezien

naam	functie	handtekening	datum
	directeur		
	visitatievoorzitter		

--	--	--	--

Dit verslag wordt binnen drie weken na ontvangst (het liefst per e-mail als Wordbestand) opgestuurd naar de
visitatievoorzitter, die dit binnen vijf weken na de visitatie opstuurt naar de inhoudelijk medewerker visitaties van
de NDV.